



No sé si es mandra ó bé nyonya  
 lo que té aquesta *beldat*;  
 no sé si ab aquet posat  
 vol pintarnos la çigonya;  
 no sé si es de Sant Cugat,  
 de Sant Guim... ó de Santoña;  
 jo no més sé, de vritat,  
 qu' es una... poca-vergonya.

## DE DIJOUS A DIJOUS

**E**ls que no tenen rahó, son els que cridan y s' enfadan.

Quins guardan els propis drets, tenen la serenitat dels esperits torts, y mal que 'ls apunyeguesin, no se descomponen may ni perden la rahó.

Aixó 'ls pasa als castellans, quan barbotejan contrari á Catalunya, malgrat que molts d'ells, s' hi venen á menjar el pa... y els que no hi son, es perque no 'ls hi volen enviar.

Tal li ha passat al governador que per ara *disfrutem* qu' ha ensenyat de ferm l' *hilaza* en l' assumpto de las banderas catalanas... que ha mogut tant rebombori.

Als representants del govern central, de major ó menor quantia... ¡de vegadas son generals, d' altres governadors, ó be ximples policías y investigadores de la contribució!.. tot sovint 'ls pega la rauxa, com si 'n diguessim l' *hidrofobia* del catalanisme.

Y quan els pega aquet mal, allavors si que no hi pot res ni 'l mateix doctor Ferrán, ab lo *suero* anti-rá-bich.

Prou 'ns estendríam aquí, fent certas disquisicions históricas... de la nostra historia.

Comensaríam parlant del primer Borbón que 'ns van enviar de Fransa, y ab tanta fermesa rebutxaren els catalans per rebre el desengany dels arxí duchs d' Austria.

Parlaríam de la crema de banderas

Dels cops de mall que destrosavan la campana *Honorata* per haber tocat á somatent desde el campanar de la Seu.

Diríam...

Mes *guarda Pablo* qu' encara tením Fiscal y posan penyoras tot sovint... y nosaltres som moros de pau.

Las llisóns d' historia... quan soni l' hora.

Ara tanquém la cátedra... que parli l' esperit sant.

Si 'l senyor general Fuentes, funcionant d' home civil, s' hagués prés la pena de meditar ab tota calma y serenitat, las banderas de las quatre barras de sanch qu' onejavan als balcóns de las Societats Catalanistas, no li haurían llevat la son.

Els que donantli bons consells, mes coneixedors del génit catalá, li han fet compendre lo camí de tolerancia, li han servit d' amichs ¡y ja n' ha vist 'ls resultats!.. la manifestació del diumenge... ¡s' es tornat *aygua pollí*..

D' aquellas 14.000 banderas qu' havían d' erisar 'ls balcóns de la ciutat comtal, no n' hem vist la mena. . ¡oh, y s' havían de tornar fusells!.. ¡cá!..

¡Com que 'ls catalanistas son aixís!

Puja més 'l remor, que no pas las nous.

Tant si s' anomenan conservadors, com si 's volen donar 'l dictat de lliberals; 'l mateix si mana 'l comte- duch d' Olivares, que si 'ns governa en Monte-

ro-Ríos, lo menys prear la bandera Regional, com aquí s' ha volgut fer, sempre será un acte impolítich.

S' erran quan creuen que la bandera catalana es símbol d' un partit polítich.

¡No!.. la nostra senyera, la portém dins del pit, tots 'ls bons catalans.

L' erro está en pensar qu' aquí tots som *catalanistas* dins lo sentit polítich de la paraula, y molt mes erro l' anomenar *separatistas* á tots 'ls que volém sols l' autonomia de Catalunya ó be Federalisme, que ja s' ha fet prou gran la nostra terra, per caminar sense caminadors.

Qu' aquí 'ns podém governar tots sols y administrar molt mellor que 'ls qu' ho fan desde Madrid... ¡aixó si qu' ho creu tothom!

¡D' aixó es del que 'n diuen ells *separatisme*... y á fé qu' ho lograrán! pot arribar á serho, com ho fou á Cuba...

¡Podrém arribarhi, si per tota medecina 'ns donan l' estramaució!..

Al unir 'ls reyalmes de Castella y Aragó, pe 'l casament d' en Ferrán ab la primera Isabel, ostentava son doser 'l lema:

Tanto monta, monta tanto,

Isabel como Fernando.

Y d' aixó no se 'n recordan may, 's Castilas.

La festa dels Jochs Florals... com la d' ara, qu' hem de pendrer més en broma, que no pas seriosament, s' ha de prevenir, no fonamentant ranquias.

La lleona jau endormiscada dins de la gábia.

No la despertéu pas, castellans.

Miréu qu' encara te unglas y esgarrapa...

Sou un poble orgullós, més degenerat... y no s' escau per dominadors.

Las quatre barras de sanch d' en Wifredo 'l Pelut, son l' emblema catalá...

¡Castellans!.. ¡Acoteu 'l cap al davant de la nostra banderal!..

Ni 'ls agravis ni 'ls desprecis  
may rebé de nobles llabis;  
l' acataréu 's reys sabis,  
l' humillaréu, 'ls reys necis.

Perque, ja á l' embolcallarse  
en Casanovas ab ella,  
per ab gloria amortallarse,  
mostirá bé, com adorarse  
déu, bandera qu' es tan bella  
que, per coincidencia estranya,  
mes que moltas ennoblida,  
concentra en si tanta hassanya,  
que 'n pot dar, pe 'l mitj partida,  
dugas banderas d' Espanya.

CALIXTE PI Y XARAU



# Recort als héroes de la "Gloriosa"

Quan lo vostre bras potent  
empunyá las deixuplinas  
y ab coratje sorprendent  
expulsá del continent  
las feras isabelinas,  
digaume, quín era el fi  
que ab tanta fé vos portava  
á lluytá, á vence ó morí?  
Era 'l recort del ahí?  
El demá que s' augurava?  
Abdos cosas certament;  
Ploravau llegint la historia  
y ansiavau febrosament  
un pervindre resplendent  
de pau, de llum y de gloria.  
Volíau pe 'ls vostres fills  
un cel d' amor y ventura,  
sense sombras ni perills,  
lo més hermós dels espills  
per la humana creatura.  
Un pervindre de Igualtat,  
de Progrés y de Justicia,  
que 'ns lliurés del jou malvat,  
dels tronos y del papat,  
de la sombra y la inmundicia.  
Y com teníau vigor

y convicció ferma, pura,  
lluytareu ab fé y valor  
y 'l jou despótic, traydor,  
llensareu en nit obscura.  
Vencereu, es ben sabut,  
y durant curta jornada,  
fou felís lo desvalgut  
y un sol d' amor y virtut  
brillá en la volta estelada.  
S' omplí la terra de flors,  
lo poble cantá ab gaubansa,  
y las cantadas de amors  
van fer naixe en tots els cors  
la més gentil esperança.

Han passat trenta set anys,  
que ja dormen á l' historia,  
en aquest temps, quants afanys  
hem sufert, quants desenganys  
ha ajuntat nostra memoria!  
Es el cel de la Igualtat  
que un jern cobrí nostra terra,  
ni un sol estel hi ha quedat,  
avuy sols la obscuritat  
sas vils tenebras hi aferra.  
Progrés, Justicia, Virtut,

lleys hermosas y sagradas  
que animan al desvalgut,  
totas ellas han caygut  
escarnidas, fuetejadas...  
Los histórichs monuments  
de tristíssima memoria  
que deixáreu decadents  
tornan á regnar potents  
ornats de ficticia gloria.  
Som esclaus pitjor que avants;  
en lloch de avant 'nem arrera,  
nostra patria es dels tirans,  
som xichs poguent esser grans,  
es fatal nostra ceguera!  
Nos manca forsa, valor,  
convicció é inteligencia,  
per lliurans' d' aqueix dolor  
qu' ens fereix y mata 'l cor  
y ens atrofia la conciencia.  
No hem sabut guardá 'ls trofeus  
de la gloria que 'ns llegáreu,  
fills de gegants, som pigméus,  
joguina dels faritzéus  
que vosaltres expulsareu!

EMILI RÈIMBAU PLANAS

## LA COVA d' uns lladres

De las montanyas al cor  
amparats, allí estiuhejan,  
y allí viuhén y 's passejan  
semblant sols llanto y dolor.

Ben armats, molt decidits,  
sanguinaris sens pietat  
al passatjer desdixat  
roban aquells mals esprits.

Ma á la daga: Fora clams!  
ni los prechs 'ls enterneixen  
ni la compassió coneixen  
tenyint de sanch los verts camps.

Lo punyal n' es patrimoni  
d' aquella gent fruyt malvat  
que fou tal volta enjendrat  
ab la *baba* del Dimoni.

¡Allí viuhén! Allí gosán  
ab donas los goig sensuals,  
y enjendrant sers criminals  
de día y nit may reposan.

No 'ls falta may bon tabaco,  
ni cartas, ni bots de ví;  
carreté que passi allí  
víctima es dels fills d' en CACO.

Li prenen rellotje y roba,  
dinés y la mercancia  
y gracias si ab *hidalgua*  
aquella gent no l' estova.

Els son reys per tots istils  
y 'l que més mata, menys lladra;  
ni 'ls fan pó els mossos d' esquadra  
ni los mausers dels civils.

Lo sol crema la cabanya  
y 'ls rostres d' aquella gent  
que *cola* més ayguardent  
que aygua, quan plou, la montanya.

Y cantan ab ironía:  
¡Visca Deu! aixó es la ciencia  
de viure ab independéncia  
y ab complerta autonomia.

¡No ho donan! Ens ho preném!  
Si el Govern fá lo mateix!  
La sanch del poble exprimeix  
y callém y tots badém!

Y ens roba sens exposarse!  
y si la cosa precisa  
ens deixa sense camisa  
perque un puga costiparse.

Per aixó 'ls mossos d' Esquadra  
han arriat á compendre  
qu' es molt difícil fé entendre  
que no es convenient ser lladre.

Perque el qu' es malvat, respón:  
—Ja que aixecan monuments  
á qui robá á quatre vents  
robém donchs á tot lo mon.

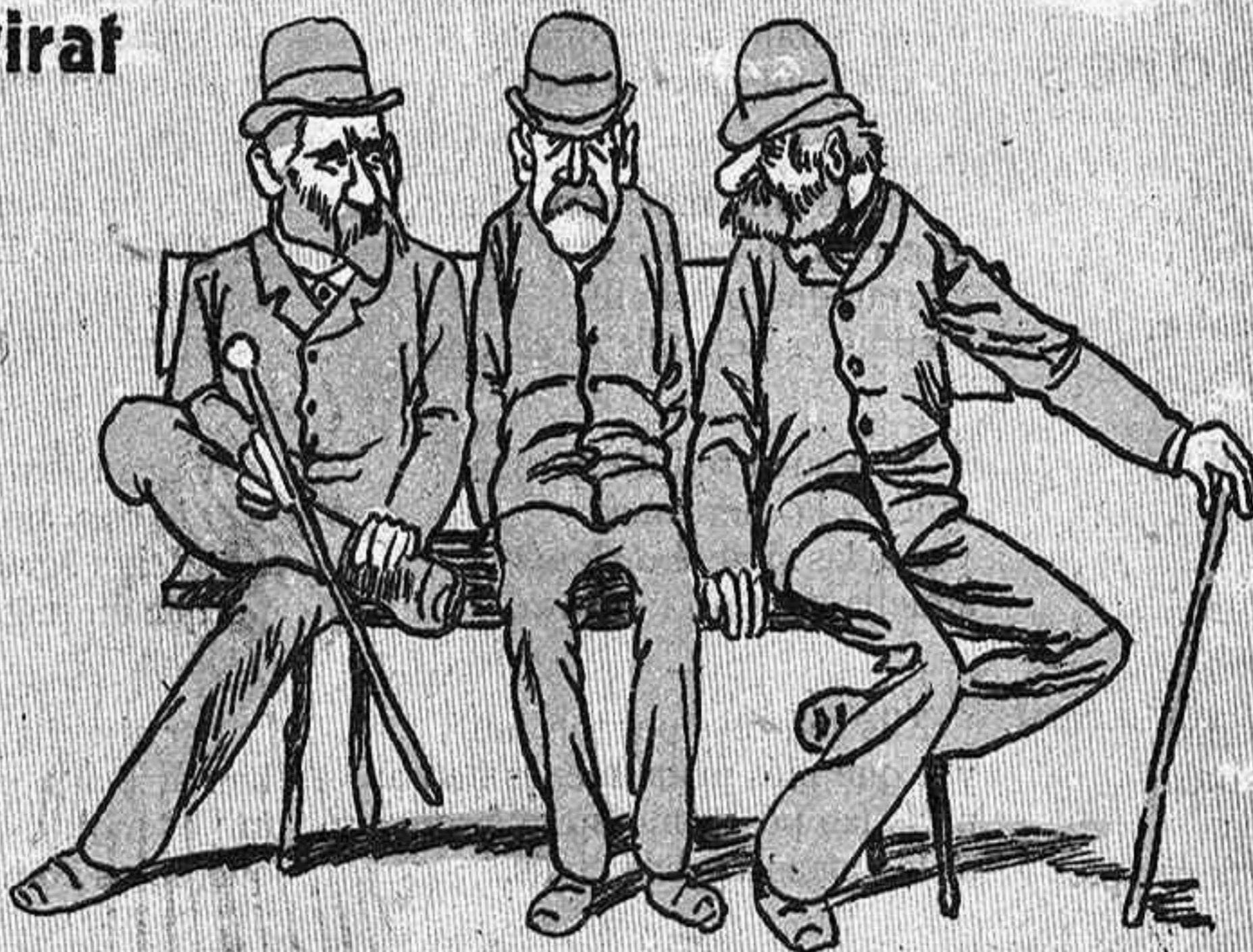
MARCELINO SANTIGOSA

# Entre bastidors



—Á Angelet d' alas com tú  
li toca vestir de gala.  
—Si no 'm pagas 'l vestit,  
!tú si qu' ets tocat de l' alal!

## Triunvirat



—A ser jo Governador,  
ja n' hauria fet tapetes  
per taulas de menjador.  
—Jo las hauria agafat  
y las hauria ajuntadas  
per ferne un gran envelat.  
—¡Alto, senyors Ruiz y Orduña!  
Donchs, jo n' hauria alfombrat  
la Plassa de Catalunya.

**Tres eminencias... postreras  
tractant lo de las banderas**

# De regrés



—Á Biarritz he conegut  
que la téva Clementina  
*raspeja* molt, Sisebut.

—Jo á Vichy m' he convensut  
de que la séva Ernestina  
es molt  *fina*, Don Canut.

## Sotto voce



—¿Sabes porqué tanta guerra  
á las banderas, Quiñones?  
Porque con tantas mujeres  
perdidas, sobran *pendones*.

## CURA RADICAL

**Q**UAN el pare va veure que 'l noy se feya gran, y que per esser home havia de comensar á aprendrer algún ofici ó art, que més tart pogués honrarlo y ferlo ser un jove de profit y un bon pare per educar á sos fills, el vell Andreu, va preguntar á n' en Tomás:

— Ascolta, noy: tu 't fas ja un home, y es de precisa necessitat, de que pensis per l' avenir que se t' acostarà; suposo que ja deurás haberte ficat ab tots els rams d' arts y oficis; ¿quin es el que mellor t' agradaria ser?

El noy va mirarse á son pare ab tota estranyesa y no sabent compendrer que se li fés una pregunta tan poch oportuna com aquella. Y rascantse el cap, y no sabent que respondrer, va tartamudejar avants de contestar. Comprenent el seu pare que 'l bordegás no hauria atinat encare, en quin ofici decantarse, va dirli ab to ceremoniós y conceller:

— Procura fer una determinació aviat, hereu; que 'ls anys passen com un buf, y 't trobarás fet un ganapia y haurás de ser un mal mosso ó un carreter perdut; de cap de las maneres la teva estimada mare ho voldria y jo ab greu dolor ho consentiria: aixís, es, que si n' esculleixes un, dels molts que hi han, procuraré desseguida colocarte, y podrás aviat apreciar lo digne qu' es lo treball.

Aixó passava en un dilluns. A mitja setmana, mentres dinavan tots plegats, el pare ab tota sencillesa, va dir:

— ¿Ja buscas l' ofici que t' ha de fer home?

— Si senyor: va respondre 'l noy, ab temor.

— ¿Y no 'n trovas cap que 't sigui xocant?

— No ho hi mirat prou be encara.

— Está be — va dir el pare; — procura que 'l diumenge ja el tinguis escullit y á veure si á comens del mes vinent ja te las *eus* ab la feyna.

— Ja ho miraré — respongué 'l xicot — que lluny de mirar y pensar, anava bandolejant per aquestos carrers, y anant cada tarde al Parch á divertir-se económicament.

Va arribar el diumenge, y el xicot va dir á son pare després, que ja havia escullit ofici: ofici reposat y que á més de ser net, era propi pera guanyarse de la vida.

— A veure, á veure — van dir sos pares goijosos de veure la determinació de son hereu.

— Donchs hi pensat en ser sastre.

L' idea no era gens desacertada y el pare després de ferli avinent que un bon sastre podria arribar á ser un bon amo de botiga, sense necessitat d' una quantiosa fortuna pera establirse, va procurarli trovar feyna, que per cert no trigá molt temps en obtindre-la.

— Ja t' hi trovat casa, noy. Dilluns ja podrás anar á treballar á casa en Serradella. L' oficial tallador es amich meu, y t' ajudarà en ensenyarte tot quan més pugui.

El noy no faltá el dilluns al treball: mes al cap de pocas horas, un atach el feya caure á terra tot estabornit y amoixat.

L' espant de tots 'ls demés dependents, fou indescriptible: 'l retornaren y anaren á buscar á sos pares pera dilshi lo que feya el cas.

El pobre Andreu quedá mes groch que 'l safrá quan rebé la mala nova: estranyantse de que hagués sucsehit un cas semblant al seu noy, quan may s' havia queixat ni d' un rodeitg de cap, ni d' una petita enfermetat. Aixó el feu mitj enmalaltir y romiar el fonament d' aquell atach del seu fill.

La cosa passá. Al tercer día, 'l noy altra vegada torná á caure desmayat, habent tingut necessitat els companys de feyna, de transportarlo á casa.

El noy, no podia treballar d' aquell ofici — el pare va di — y aixís fou; el noy es passejá una bona temporada sense fer res pera guanyarse la vida.

El pare tractá de buscarli de nou feyna y al cap de tres días del noy treballar... ¡pam! atach, darrera d' atachs... fins que per segona vegada en Tomás es torna á passejar pels carrers ab la sort de no repetirli mentres no treballava cap accident ni desmay que sorprengués als bondadosos y poch esperts pares.

\* \*

Un día l' Andreu contá á son amich el Dr. Coll, que 'l seu noy, era desgraciat, á causa de la enfermetat que tenia y qu' un día tot passejant li duria l' hereu perque li dongués una mirada... y un remey pera curarlo.

El metje li digué que ho fessin quan més prompte millor á fi d' evitar duplicació é increment de tal maldia...

Tant va esporuguirlo el metje, que son pare al arribar á casa, va fer mudar el noy y se 'l va emportar cap á casa 'l metje.

Al ser á l' escala del doctor, el noy que no havia preguntat ahont anavan, va decidir-se de fer aquesta pregunta.

— ¿Ahont aném pare?

— A casa 'l metje, perque 't curi aixó dels accidents que no 't permeten deixarte treballar.

Sentir aixó en Tomás y tombárseli els ulls en blanch, l' lentsant una ganyota que va fer espantar á son pare, va ser tot *hú*. El noy ab tota serenitat, vá caure á terra com pres per un atach dels més terribles.

Als crits que doná el pare, sortiren tots els vehins y entre ells el metje, que al enterarse de lo que passava, baixá á corre cuyta á auxiliar al pacient.

El metje se 'l mirá ab detenció: va palparlo devant de tots els vehins, y l' lentsá una rialla que feu sorprendre á tots, fins á n' el mateix pare que plorava de desconsolació.

— No será res aixó — va dir el doctor Coll — esperin vaig á buscar una medecina que tinch á dalt y veurá com li passarà.

Al cap de poch, el metje baixava ab un bastó groixut, donantlo á n' el Andreu y dihentli.

— Pegui fort: veurá com l' atach li passa... Estomáquil...

Y l' Andreu, comprenent alashoras que 'l bordegás lo que tenia era un os que de coll á ancas el dominava, va pensar rómpreli, clavantli un juli de primer ordre acompanyat de riallas y burlas dels vehins que deixaren á n' el xicot més tou que un matalás nou...

Tothom va felicitar el procediment de cura sistema *Bastoneip*...

L' Andreu, del plor de pena, va plorar d' alegría.

Ah... á n' en Tomás no li ha agafat cap més atach.

¡Com que á casa seva hi há sempre la recepta apunt!

EMILI GRAELLS CASTELLS

# LA MORT DEL CEGO

Sobre un jas que al home afronta,  
agonisa lentament  
un pobret, que, segons conta,  
fou cego de naixement.

Ploran tots los que 'l rodejan;  
tan sols ell, que mora, riu,  
y al pensar que no l' envejan,  
per despedida 'ls hi diu:

«Los que saben que vaig viurer  
esclau de ma adversa sort,  
compendrán que vulga riurer  
en las portas de la mort.

Nasquí cego y no renego  
pel sentit que 'm van negar,  
perque 'l que sempre ha estat cego,  
no troba en falta 'l mirar.

Que en l' infancia de la vida,  
com que 's viu sens cap anhel,  
lo mon á gosar convida,  
com si fos la terra un cel.

Y 's contan pèr goigs las horas,  
per la sencilla rahó,  
de que tot es allavoras  
tan bonich com la ilusió.

Tenint, donchs, tot quant volía,  
ja comprendréu facilment  
lo per qué no 'm racaria  
ser cego de naixement.

Jovenet, vaig entrá á empentas  
en lo mon de las passions;  
pero, fills, aná á palpentas  
es aná á tomballóns.

Y aquí queya, allí m' alsava,  
y al creurem seguí á peu plá,  
l' abrusant foch me probava  
l' existencia d' un volcá.

Quan lo foch petjar volía,  
sentía en ma planta 'ls tolls  
d' un gorch fétich, que n' exía  
en lo fanch fins á genolls.

Pero vaig arrivá á creurer  
que algo 'm devia faltar,  
quan, parlant tothom de veurer,  
jo ni sabia mirar.

Allavors si que ab prestesa  
vareig comprendre 'l torment,

la desgracia y la tristesa  
d' un cego de naixement.

Y vaig clamá' al Etern Pare:  
¿Com podré aná pels embulls  
d' aquest mon ímens, si encara  
haig de viurer més sens ulls?

Senyor: jo voldria veurer  
aquets aucells cantadors,  
que refilan fentne creurer  
que no están excepms d' amors.

Dels colors no 'n tinch idea,  
la llum no es res pera mí,  
y encar' que 'l sol se recrea  
dant al mon son foch diví.

Com que no he pogut mirarmel  
fit á fit, crech ab recel  
quan me contan per mostrarmel  
com la llum mes gran del cel.

Si res sé de la hermosura  
de la llum y dels colors,  
¿que será, sino locura,  
per mi 'l geni dels pintors?

Lo que jo també voldria  
fora veure que, no en va,  
hi ha qui parla nity dia  
de aná ab lo cor á la ma.

Quan me tiran amoretas  
y 's mou l' ánima en mon pit,  
tot buscant las finestretas  
per hont guayta l' esperit.

Me considero un calabre  
que encar té forsa vital  
per patir devall lo mabre  
de la llosa sepulcral.

Y aixís, bon Deu, feume gracia  
de donám vista al moment,  
ja que 'm trobo ab la desgracia  
d' un cego de naixement.

Sento á dir, en ma tristesa,  
per boca de homens cabals,  
que aquest mon, ab sa bellosa,  
omplena 'l cor á raudals.

Y aixó que diuhen voldria  
comprobarho, per ma sort,  
maldament la llum d' un día  
m' hagués de costar la mort.

Y aixís fou, las maravellas,  
va dir Deu, podrás mirar,  
y va obrirme las parpellas  
y ja 'l mon vaig contemplar.

Mes al veurer sers que viuhem  
sense cap y sense cor,  
vaig dir: ¿no es pas lo que diuhen,  
pus aixó á mi 'm causa horror!

Y 'm va donar tanta pena  
y 'm causá tan fort esglay,  
que vaig prorrompre á veu plena:  
¿aixís no l' hagués vist may!

Mes com que vareig permetrer  
suplicá ab tot mon poder,  
fins al extrem de prometerer  
per la vista ton mon ser.

Deu, que va volgué ascoltarme,  
fins me concedí la sort  
de, quan la vista va dar-me,  
ab la vista darm la mort».

Si 'l cego es l' home que pensa  
y la vista la llum es  
de la rahó, que comensa  
quan l' home no es bo per res;

Si en l' ilusió de l' infancia,  
la rahó cap falta 'ns fa,  
perque en mitj de l' ignorancia  
no sab un que desitjá;

Si la passió 'ns encadena  
y tot caminant cayém,  
y hem de gosar ab la pena  
de no saber lo que fém;

Y si, vells, la llum nos mostra  
tot lo mal que vam fé' ahir,  
y la rahó nos demostra  
que per viure hem de patir;

Responéume, á cau d' aurella:  
si es la rahó nostra sort,  
ó si ho es fer, devant d' ella,  
l' últim badall de la mort.

Ah! per aixó, en sa mortalla,  
donava exemple á la gent,  
despedintse y fent la rialla,  
o cego de naixement.

I. F. F.

## Tergiversació popular

Es cosa ben sapiguda  
que la persona ilustrada  
de tothom es estimada,  
respectada y benvolguda.

L' honra també es susceptible  
dels elogis populars;  
la decencia, ab mots ben clars  
també diu molt de plaussible.

L' amich de no fer soroll,

que 's desvetlla pel treball,  
en que sigui al cap de-vall  
un pobre peó del moll;  
mes que vagi ab roba bruta,  
mal forjat de tot arreu,  
d' eix home, l' amor de Deu  
be l' enalteix y 'l reputa.

Donchs deduhintse d' aixó,  
p' el pobret un veredicté  
d' honradesa, el qual sols dicta  
máquinas d' estimació,  
se desxifra clarament

que 'l pobre, si no es insigne,  
es digne com el més digne.  
tractantse d' honrada gent.

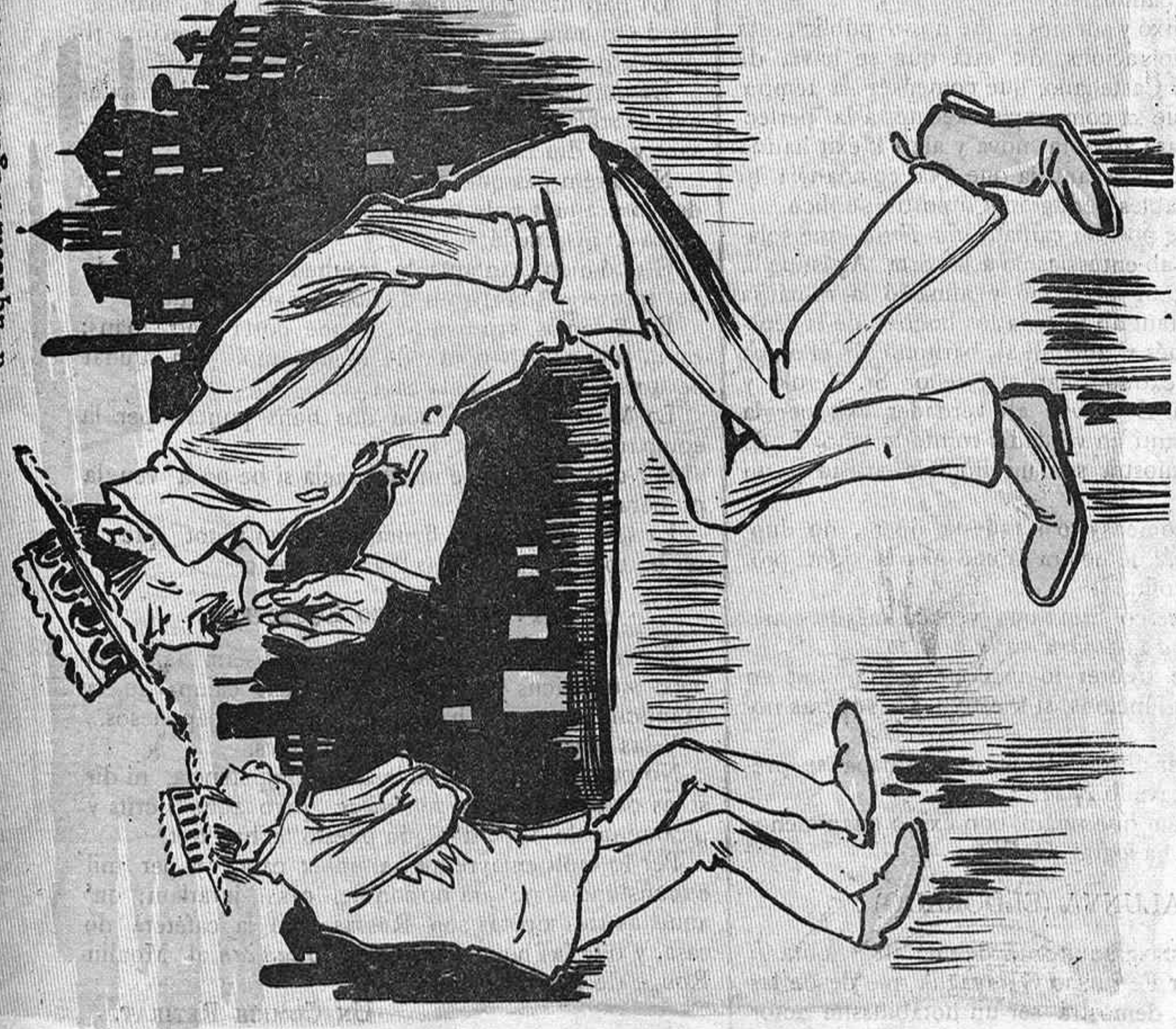
Pero ¡ca! avuy qui te 'l mal  
de no exhibir bona bossa  
un mal tracte se li endossa  
com si fos un criminal.

¿Veure aixó fins causa greu!  
Y un home pregunta ofés:  
¿Es que no valen de res  
las disposicions de Deu?

RAMPELLS



—Estich que no puch dir *faça*, Joseph.  
 ¿Vols encarregar-te d' aquest butxo?  
 —No 'm vinguis ab farcells, Monteró;  
 que prou feyna tinch ab l'arreglo  
 d' aquesta *tragedia* económica.



—¡Recristina! Vet' aquí que tenim la fresca  
 al damunt y la roba d'hivern no 's pot moure  
 de la casa d'empenyos.

Después de llarga dormida  
 l' Art per fi 's va despertant  
 y 'ns darán *Teatre Lirich*  
 Romea y el principal.



# TEATROS

## ROMEA

Ab estreno de obreta cómica, se ha comensat la temporada y ha sigut la comedia en un acte *La desenfeynada* del conegut autor Ramón Ramón y Vidales, qu' es sens dupte de las més fluixas de tant aplaudit escriptor.

Sigueren celebradas algunas escenas y xistos que lo Sr. Capdevila recalca ab sa gracia particular, habent sigut aplaudits sos intérpretes al final, junt ab l' autor.

Pera demá se prepara *Lo pá de casa*, comedia en tres acts arreglada per lo Sr. Capdevila.

Ab *Lo místich* ha fet sa aparició en aquest teatro y com á primer actor, lo Sr. Jaumet Borrás, que sigué ben rebut y hasta lograr una ovació. En certs moments 'ns recordá al seu germá Enrich.

Esperém veurerli obras novas y originals en éll, á fi de no veurer á un imitador.

## NOVETATS

Mereix tota classe de censuras qui vá aconsellar al Sr. Castellano (director-propietari de la companyia d' ópera italiana que actúa en aquet teatro) que debutés ab ópera tant poch simpática á nostre públich com *La Tosca* y ab major motiu, sabentse que la única vegada que ha agradat, ha sigut per la execució sumament extraordinaria que li dongueren la Sra. Carelli y los Srs. Bassi y Sammarco.

Sapiguentse aixó y además á que nostre públich está donat á las comparacions, dit está que se havia de manifestar al Sr. Castellano, que comensés la temporada ab ópera que sa companyia executés á la perfecció y millor encare ab obra nova y aixís l' éxit hauría sigut sens dupte important, ja que á la companyia hi há elements notables per agradar á nostre públich.

Fins dimars se portava cantada *La Tosca* que solament s' aplaudí ab entussiasme á la Srta. Agostinelli, que cantá ab gran perfecció y afinació la romana *Vissi d' arte* logrant ab justicia los honors de la repeticio; *Aida* no més s' aplaudí al barítono Sr. Pompa y algún pinyol extraordinari del tenor Sr. Zerola y dillúns se cantá *L' Ebreá* ab verdader éxit per la companyia logranti un verdader trunfo lo tenor L. de Grandi que demostrá ser un notable artista y un mestre cantant.

Si haguésin comensat per aquesta ópera, no dup-tém que la *tournee* de nostra capital hauría sigut profitosa en art y profit.

Ab *L' Ebreá* se confirmá una vegada més lo conegut refrá de que *á la tercera vá la vencida*.

Podria encare treurer lo mal efecte produhit en sas dos primeras funcions, si s' estrenan las óperas novas anunciadas.

Sembla que per últims d' aquesta setmana se prepara la de Leoncavallo *Zazá*.

Molt celebrarem que tingui bon éxit ó quan menos s' aparelli al que ha lograt *L' Ebreá*.

## CATALUNYA (ELDORADO)

Dimars com estava anunciat, debutá ab l' obra *Il Cardinali* l' actor Ferruccio Garavaglia que desde las primeras escenas demostrá ser un notabilísim actor

molt digne de ser parangonat ab los grans Novelli y Zacconi.

De Novelli ne té la figura, veu arrogant, clara y potenta y estudi del personatge; de Zacconi, naturalitat y aquells arranchs que arriban á conmourre als més empedernits espectadors.

Se 'ns havia dit qu' en l' obra *Il Cardinali* n' ha fet un estudi especial, nosaltres sens temor á l' exageració dirém més, y dirém que del personatge Cardenal Joan de Médicis, ne fa una creació sens rival.

Lo poch espay qu' avuy disposém y la precipitació ab que hem hagut de fer la revista, fa que no 'ns poguém allargar més pero si ans que tot debém manifestar que es ocasió que s' admirí á tant eminent artista, ja que de celebritats d' aquet calibre, sols ne ve yém quan son oriundas d' Italia.

Lo conjunt de la companyia 'ns semblá molt discret y entre ella hi vejerem á la Sra. Farina, actriu que ja coneixíam de quan figurava en la companyia de la célebre Mariani.

## GRAN - VIA

La malura de la pesseta ha estat un mal per la butxaca... més *La peseta enferma* ha estat un pegat posat al mitx mateix del mal qu' aquest teatro patia.

Aquest' obra... ha tingut la virtut d' omplir cada vetlla, la *platea* de la Gran-vía.

La malalta es de cuidado, y aixís s' interessa 'l públich per ella.

*El Seductor* no val pas 'ls cinch sous de l' estrena, ni per las lletras, ni per las solfas.

La part literaria, sobre un assumpto vell y manosejat de tothom, es escrita en versos de consonants riosos, que fan esgarrifar.

La música del mestre Chapí, no ho es d' inspiració; es solfa de comers, d' aquella que passa, va passant y no diu res.

No dirém pas que s'ía mal feta, segons las reglas del contrapunt y de l' armonia, pero podém dir qu' es xorca d' inspiració.

Els cómichs cantants 'n treuen tot lo que se 'n pot traure y son dignes de lloa per son treball.

En Palacios, sap ben bé, 'l que porta entre mans; es un bon actor y home de recurs, molt ben ajudat per tots 'ls artistas de la casa.

La Mesa y la Baró, son dos bons puntals per la companyia.

Per tiple cómica de molta gracia si be poca veu, la primera.

La segona per bona figura, bona veu y tot, que 'n ser bo tot, d' ella... y fi is l' altre estreno.

## TIVOLI. — CIRCO EQUESTRE

Els russos qu' han debutat a questa setmana... son més simpatichs y guapos que 'ls dels camps de la Mandchuria, que s' han fet á tiros ab 'ls japonesos...

Y las Russas encara 'ns agradan més.

No podém jutjar per manca de competencia, ni dir si las damas son prou *auténticas*... pero aquells crits y picaments de peus, d' algún puesto 'ls han tret.

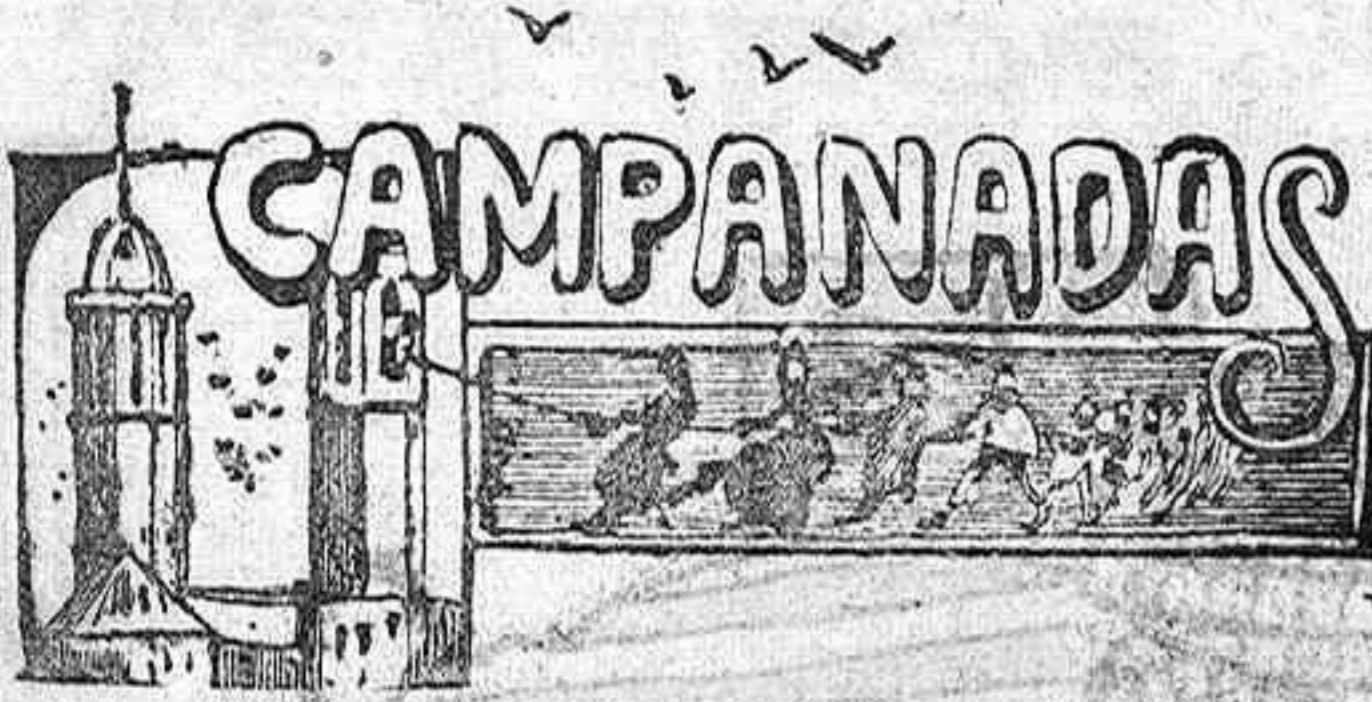
Per lo molt enlayre qu' alsan la cama, y per mil circunstancias qu' ara no son del cas... jurariám; qu' aquellas tres xicotas son Russas com la cafetera de casa, y que las hem vistas ballar lo *can-can* al Moulin Rouge de París.

## UN COMICH RETIRAT.

Instantáneas



Escenas qu' en aquest mes  
per passeigs, plassas, carrés,  
se veuhen sempre á tot' hora  
entre *inglesos*, per *calés*,  
y senyors (?) vinguts de fora.



En Valeriá Weyler, qu' es Ministro de la guerra... y ja porta calsas novas, ó quan de menos sense llántias vol dotar d' armament de guerra nou y bó, al exércit espanyol.

No deu ser per manca de diners, que 'l general es molt rich ¡com qu' ha manat á Cuba y Filipinas!.. mes, ¿quinas *primas* hi deu haver á pelar?

Don Valeriá, ha sentit dir, perquè 'l Quixot potser encar no l' ha llegit, que 'l cavaller que 'n personifica 'ls Espanyols, no va ser ni vensut, ni apallissat per manca de coratge, sinó per feblesa de las armas.

Y vet aquí que s' ha dit; donchs comprém armaments nous, qu' es bó pe 'l cos del poble y per la meva ànima; qu' es la butxaca.

Lo general, hauria de pensar: que 'l refer l' exercit, no es pas donarli fusells y canons nous.

Refer l' exercit, es lo mateix que refer la pàtria.

Es fer l' estimar de tots: militars y paisans, ficans' els al cap, l' amor á la terra... que porta, fins al sacrifici gustós de vidas y d' hisendas.

Tot á l' inrevers del que fan 'ls governs, quan trossejan las banderas Catalanas, com si fosin bordas.

O quan 'ns abocan 'ls investigadors de la contribució... per' acabar de saccejarns y pelarn 's á pel y á repel.

Aixís tractan á sos fills, las madrastras; com Espanya, fentlos soldats.

Las mares, 'ls estiman y amanyagan... fins 'ls tapan las faltas, si 'n tenen.

No han pas guanyat las batallas, 'ls Nippons, per lo material de son armament, sinó per la confiança de sos homens, que treballan per la terra y per la rassa, sent sorges de son sou.

Aquesta lley, naix á l' escola... no pas al quartel.

No tenen cap rahó de ser, avuy en dia, 'ls exercits d' analfabets, que cegos ó be per mesquina soldada, 's barallavan, ab els exercits forsossos.

L' inconsciencia dels soldats, ja no es, un' arma... com ho fou á l' antigor.

No son pas armaments, 'l que fa falta: es *moral*.

La *moral* del ciutadá; del que 'l governa; del soldat.. s' ha d' apendres á l' estudi primerament... s' ha de guardar després, ab la certesa de l' igualtat en tots 'ls estaments de la justicia y ab la fe del present com del pervindre d' una pàtria qu' ens estimi... y no 'ns abofeteigi la cara.

\*

Com que comensan á venir casos de *tifus*; y encar que no prengan lley epidémica, poden fers' endemichs á Barcelona per manca d' una bona pública higienisació, per deixadesa de l' arcalde, de tot l' ajuntament .. y de las autoritats d' altres menas, que per ser forasteras de la salut del poble tant se 'ls endona, posém tot seguit 'ls preceptes higienichs qu' han de tenirs' presents individualment per prevenirs' de las febras tifoideas.

Son bons consells que doném francament á 'ls bons llegidors de LA TOMASA tant d' aquí dins la ciutat, com forans, y que 'ls preguém practiquin en tot ó sols en part... com vulguin.

Primer: S' ha d' extremar 'l rentars la pell de tot lo cos; no sols la cara y las mans com es de consuetut; ablucionantse ab aigua un xich calenta, esponja ó drap mullat y sabó, si pot ser de sublimat-corrosiu.

Segón: S' han de desinfeccionar la roba de portar, fins lo calsat y mans, tant sovint com vulgan, ab pulverisacions de sublimat-corrosiu, al 1<sup>o</sup>/<sub>00</sub>.

Tercé: Precisa la netedat de las oberturas naturals del cos com sen; boca, nas, ulls y anant seguint, ab disolucions d' ácit borich al 3<sup>o</sup>/<sub>0</sub>.

Quart: L' aygua per beurer com per cuinar s' ha de filtrar ó en altre cas bullir, someten tots 'ls aliments á previa ebullició. No menjar viandas cruas de cap mena.

Quint: Per las casas, s' ha de tenir netedat; escombrant sovint y pasant per terra la bayeta mullada ab disolució de *zotal* al 4<sup>o</sup>/<sub>0</sub>.

Sisé: Las parets, mobles de la casa y tot 'l demés, 's pulverisan ab la disolució de sublimat al 1<sup>o</sup>/<sub>00</sub>... rentant' hi la porta, replá de l' escala... y fins la barana.

Seté: La roba bruta, s' ha de rentar al safreix de casa; res d' anar al pestim... y si 's pot s' ha de fer bullir, posant 20 grams de carbonat sódich, per litre d' aygua y

Vuité: Las comunas s' han de rentar dos cops cada dia ab solucions d' hipoclorit de cals y sulfat de coure al 4<sup>o</sup>/<sub>0</sub>.

Fent aixó, 's preveneu del tifus, malaltia que regna als pobles bruts .. ahont l' higiene pública y privada son descuidadas... com aquí á l' Espanya.

\*

En Pella y Forgas, lo gran Catalanista ... que per tot dia fa parlar en castellá, fins la rentadora dels plats de casa seva, s' ha donat de baixa de la llista dels socis de la Lliga Regionalista.

Aquest senyor es de la bona fusta dels cacichs... y dels que 'ls agrada remenar las cireras per tot ahont se fican.

Els móvils de la retreta de 'n Pella y Forgas, provenen de cert *chanchullo* electoral que s' apareia 'ls dias de l' escrutini general... y va eixir malament.

Y l' home, trobantse 'l *pastitcho* agafat, després de cantar la *palmodia* corresponenta... s' en va de la Lliga pe 'l foro...

Es la manera de que no l' en treguin 'ls companys de causa.

¡Mes no 'n fassin cas! Aquest es d' aquells que fa com á las comedias vellas castellanas, en quinas acotacions s' hi llegeix: *hace como que se vá, y vuelve*.

Fem ús de terminatjos castellans, perque 'l catalanista Pella y Forgas 'ns entenga mellor.

\*

Las inspeccions de policia, que 'l govern vol posar ara á Barcelona son vuit .. y 'ls que las pretenen passen de vuitcents.

Ja 'ns esperém per veurer quants... y quins castellans 'ns enviarán.

Ben segur que ni menos sabrán 'ls carrers de Barcelona... ¡y 'ls han de guardar!

Els que vulguin tirar mes bombas, ja poden estar tranquils.

¡Aixó será... *el parto de los montes!*...

Encara tindré de lloar la fama de 'n *Memento*.

\*

Lo dia 22 's va reunir 'l Congrés socialista á Jena, votant per unanimitat ó poch menys, la vaga general de las masas proletarias alemanyas, per defensar 'l dret del sufragi universal.

Sols votaren en contrari, 10 congressistas.

Va determinar imprimir y fer circular, lo discurs magistral pronunciat pe 'l diputat Bebet, *leader* del socialisme alemany, defensant 'ls drets del poble.

\*

Després d' haber intentat el fer barcos de paper, s' han proposat el construir barcos de vidre.

Es clar que 'ls baixells de material vidriós, no podran servir per anar á la guerra, porque á la primera canonada, «cataclinch!» tots á trosos com una ampolla quan cau per terra.

Aquesta mena de barcos, serán fets expresos per' estudiar el fons de la mar.

Els pasatjers, podran admirar desde 'ls camarots las riquesas esplendidas de la fauna y la flora submarina... aixis com las barallas dels peixos, que 'l mateix que 'ls homes, sempre 'l gros se menja al petit... un cas delitós qu' explica su ara un diari local, dels que sab nadar y guardar la roba.

Qui ara com ara, es lo que té més mérit.

Aixis voldriam veurer, totas de vidre, las casas dels catalanistas más enlayrats... la del Ajuntament, que li fa molta falta; la de la Diputació provincial... y n. oltas d' altres que pe 'l estat present viuhén á las foscas.

Fins els diaris que fan *xunga* d' aixó, viuhén á las tenebras sens reparar que tots tenen las teuladas de vidre... ¡y tenen prou barra per tirar la primera pedra!

¡Que en fora de trist el veure pe 'ls interiors lo que pasa á cada casa!

¡Pobrets eridayres!

\*

Un pagés va venir á Barcelona ab la seva dona y lo primer que van fer, fou comprar un parayguas.

—Ves, Paula—li va dir—ara que l' obris aixis que plogui y no 'ns durará quatre días.

—¡Cá!—va respondrer la mestresa—¡que 't pensas que 'l vull malmetre desseguida!

## Del meu MUNDO

### Dibuixos historiohs

*Croquis orleanista.*—Lo duch d' Orleans, Regent de Fransa, acostumava no deixar cap ball de máscaras.

Una nit, al entrar en un ball.. de *patacada*, desitjant no ser conegut; li digué al abat Dubois, que l'acompanyava:

—Per desorientar als tafaners no t' olvidis de tractarme ab tota la franquesa: de tú á tú. ¿M' entens?

Ho entengué tant (¡y massa!) l' abat, que á lo millor del ball, li clavá tal cossa al duch, per desorientar á n' els que 'l miravan, que feu exclamarli girantse:

—¡Home, home, també! ¡No 'ls desorientis tant, tampoch!!

\*  
\*\*

*Un perfil d' en Dumas.*—«Es tant vanitós lo meu pare—deya 'n Dumas (fill), que fora capás d' anar de lacayo al pescant de darrera del seu cotxe, no més perquè la gent 's cregués que tenia criat negre.»

(Sabut es que 'l gran Dumas (pare) era mulato).

\*  
\*\*

*Siluetas d' un bárbaro.*—Insultá l' orgullós Oberón d' Atenas al famós Anacharsis, perqu' era del pais dels bárbaros, puig era fill d' Scythia.

—Jo 'm dono vergonya de ma patria (li digué 'l gran sabi); pró, en cambi la teva, de patria, s' avergonyeix de tú.

*L' anticuari*

PEPET DEL CARRIL

## ¿Que 'ls gats tenen set vidas?

Dessota la barbacana  
un niu penjaba de fang;  
el niu de las aurenetas  
que venian tots els anys.

Tres caperrons ne surtian,  
els tres estavan piulant;  
esperavan la becada  
que sa mare era á buscarls.

La marruixa els contemplava  
del cantell del finestral;  
tot lo dia allí sentada  
quantas horas tot maulant.

A cops la pota allargava,  
no hi podia arribá may,

volejava l' aureneta  
tot surtint del niu y entrant.

Del teulat, la barbacana  
estava un xiquet avall,  
la marruixa be probava  
si es cas podia arribar.

La fatlera que tenia  
per los aucells á casar,  
la tenia marejada  
no hi podia arribá may.

Un dia per la copdicia;  
la pota mes va allargar,  
el seu cos mes s' allargava,  
li va pesar mes el cap.

Ab furia las urpas clava  
á las teulas del detrás  
y com no pugué arraparse  
ne va caure d' alt-abaix.

A las llosas de la acera  
la vaig veure espernegant;  
al poch rato se moría,  
al caure 's va reventar.

La seva panxa 's posava  
tivanta com un timbal.  
Aixó vá ferme descreure  
de las set vidas dels gats.

RAMONET DEL CAFÉ

## Música clàssica



Un *tenor*, sense ni un *bolo*,  
qu' esperant surti la *tiple*  
al mitj del carrer fá un *solo*.



La *tiple* surt en *escena*,  
y ab lo *tenor*, morro á morro,  
fán un *dúo*... que fá pena.



*Tenor* y *tiple*, per *cástich*,  
fán ab la *contralt* (sa *sogra*)  
un *terceto*... que fá *fástich*.



La *tiple* y *coro* xisclant,  
*contralt* y *tenor* pegantse...  
fán junts lo gran *concertant*.